

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Genesis 45, 4 - 8
Ochtenddienst
Doop

Broeders en zusters, deze morgen wil de Here ons laten stilstaan bij het geloof van Jozef zoals dat zichtbaar is als hij zich aan zijn broers bekend maakt. Jozef laat zien dat hij gelooft dat God zijn leven leidt. Daar willen we ook straks van zingen nadat we de Here hebben begroet en zijn wedergroet hebben ontvangen. Laten we nu de Here begroeten door te belijden dat ons leven in zijn handen ligt. Laten we hierbij gaan staan en in ons hart de volgende woorden spreken.

1. **Lied : Psalm 119 : 28 & 34**
2. **Lezing van de wet**
3. **Lied : Psalm 32 : 2 (over de bevrijding die het geeft als wij onze zonden belijden)**
4. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
5. **Doop**
6. **Staande zingen Psalm 105 : 5**
7. **Schriftlezing : Genesis 37**
8. **Lied : Psalm 105 : 8 & 9 (over de bevrijding die God uit de honger geeft door Jozef)**
9. **Tekst : Genesis 45 : 4 - 8**
10. **Lied : Psalm 105 : 10 (over de keer in Jozefs lot toen hij uit de gevangenis werd bevrijd)**
11. **Dankzegging en voorbede**
12. **Slotzang : Gezang 31 : 1 en 2 (over het feit dat God zijn plannen altijd ten uitvoer brengt)**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein, Ik mag u vanmorgen(-middag) het woord van de Here verkondigen over Jozef die zich aan zijn broers bekend maakt. We zullen dat doen onder het volgende thema:

**Als Jozef zich bekend maakt aan zijn broers getuigt hij van zijn geloof in God.
Dat geloof van Jozef wordt in het bijzonder in twee dingen zichtbaar:**

1 in hoe hij omgaat met de zonden van zijn broers

2 in hoe hij omgaat met de leiding van de Here

We zullen dus in de eerste plaats gaan letten op het geloof van Jozef in hoe hij omgaat met de zonden van zijn broers. Het is een prachtig verhaal hè, dat verhaal over Jozef. Hoe hij verkocht werd naar Egypte. In de gevangenis terechtwam en uiteindelijk de op één na machtigste man werd van dat grote en machtige rijk. Ja, als je zo, zoals wij die het hele verhaal kennen, erop kan terugkijken dan is het een prachtig verhaal. Maar Jozef had nooit durven dromen dat hij uiteindelijk deze hoge positie zou mogen innemen. Ja, hij heeft er wel over gedroomd. Maar zou hij daar aan gedacht hebben toen hij door zijn broers in de put gegooid was? Of toen kooplui uit Midjan hem uit de put trokken en hem verkochten aan Ismaëlieten die met een karavaan op weg waren naar Egypte.

Trouwens, hier moet ik toch even wat meer van zeggen. Want ik denk dat bij velen van ons het idee leeft dat Jozef verkocht is door zijn broers. Maar als u net goed hebt meegelezen dan klopt dat niet. Kijkt u maar in vers 28. Want daar staat dat Midjanitische mannen, kooplieden, die voorbij gingen, Jozef uit de put omhoog trokken en Jozef voor twintig zilverstukken aan de Ismaëlieten verkochten. Het is dus waarschijnlijk zo gegaan. Toen de broers Jozef in de put hadden gegooid zijn ze rustig met elkaar gaan eten. Maar om rustig te eten wil je niet steeds het gekrijs van je broertje horen. Dus waren ze een stuk verderop gaan zitten. Waarschijnlijk zelfs zo ver weg dat ze de put niet eens in het zicht hadden. En voordat ze in staat waren zelf Jozef te verkopen, hadden de kooplui uit Midjan het al gedaan.

Voor Jozef moet het verschrikkelijk zijn geweest. Al moeten we ook niet doen alsof Jozef nu zo'n fijne jongen was. In vers 2 van hoofdstuk 37 wordt ons van Jozef verteld dat hij graag kwaad over zijn broers aan zijn vader vertelde. Hij had er plezier in om zijn broers zwart te maken bij zijn vader. Een leuk broertje die Jozef. Een misselijke klikspaan.

En als vader Jakob dat nou eens doorzag en Jozef aanpakte, dan was het nog te verdragen. Maar Jakob was helemaal gek van de jongen. Het was zijn lieveling. En alsof dat niet erg genoeg was, hij liet het ook nog eens overduidelijk merken. Door Jozef een prachtige mantel te geven en de anderen niets. Is het gek dat zijn broers een hekel aan Jozef hadden. En hem helemaal niet meer konden uitstaan toen hij ook nog eens van die dromen kreeg. Waarin zij voor dat kleine ettertje moeten buigen. Dat verwaande klikkende rotjoch. Wie kan zich niet voorstellen dat de broers Jozef absoluut niet mochten.

Niet dat je daarmee goed kunt praten dat ze Jozef willen doden en hem uiteindelijk in de put gooien. Dat hadden ze nooit mogen doen. En wat ze hun vader aandeden was ook verschrikkelijk. Hem laten leven met de gedachte dat zijn lievelingszoon door een wild dier gedood is. Hun vader zo in de ellende te storten. Hoe hebben ze het gekund? Een mooie familie bij elkaar. Een vader die duidelijk van één kind meer houdt dan van de anderen. Eén broertje dat het achter zijn ellebogen heeft en graag opschept. En 10 oudere broers die bijna allemaal zo'n hekel hebben aan Jozef dat ze bereid zijn hem te doden en hun vader te laten verder leven met het grote verdriet dat zijn lievelingskind gestorven is. Wat een zondaars bij elkaar. Duidelijk mensen zoals wij.

En hoe ging het verder toen Jozef verkocht was? Hij werd meegevoerd naar Egypte en daar aan een rijke man verkocht. Even leek het lot van Jozef te keren toen zijn heer hem over zijn huis stelde. Maar heel lang heeft zijn geluk niet geduurd. Want de vrouw van zijn heer had een oogje op hem laten vallen en wilde dat Jozef bij haar in bed zou komen liggen. Maar Jozef wilde dat niet. En toen het de vrouw duidelijk was dat ze Jozef niet zou krijgen, heeft ze hem op een andere manier te pakken genomen. U kent het verhaal. En zo kwam Jozef in de gevangenis terecht in dat vreemde land Egypte. En zo, als gevangene, bracht hij zijn dagen door. Zonder kans om daar ooit uit te komen.

Ja, even leek hij een kans te maken, toen de schenker en de bakker van de Farao in de gevangenis waren gezet. Want de schenker zou weer snel weer aan de zijde van de Farao de wijn voor hem inschenken. En als die nu een goed woordje voor Jozef zou doen, dan zou hij misschien vrijkomen. Maar toen de schenker weer in het paleis terug was, verstreken dagen, weken en maanden, maar er kwam niemand opdagen om Jozef uit de gevangenis te halen. De schenker had Jozef vergeten. Ja, zo doen mensen zo vaak. Ze doen mooie beloften als ze het moeilijk hebben. Maar als alles weer goed is vergeten ze wie ze geholpen hebben. Wat een ellende moet Jozef doormaken. En het is voornamelijk de schuld van zijn broers. Als die hem niet in die put hadden gegooid dan had hij gewoon bij zijn vader gewoond. In plaats van in dit verre vreemde land, waar hij zijn dagen in de gevangenis slijt. Zullen er niet dagen geweest zijn waarin hij zijn broers hierom vervloekt heeft? Wie zou in zulke omstandigheden niet vervuld van haat raken?

Maar op een dag komt Jozef dan toch eindelijk vrij. Ja, hij wordt zelfs de belangrijkste man in Egypte. Op de Farao na. Eindelijk is Jozef verlost uit die gevangenis. Maar hoe zou het in zijn hart zijn? Wat zou hij voor zijn broers voelen? Zou dat nu ook allemaal in

orde zijn? Werkt het zo, broeders en zusters, jongens en meisjes? Werkt het zo bij ons, dat als er iets fijns in ons leven gebeurt, dat daarmee ook de moeiten en de pijn die anderen ons aan hebben gedaan vergeten zijn? Je zou willen dat het waar was. Wat zou het dan tussen allerlei mensen veel beter gaan. Wat zouden er dan een strijdbijlen begraven worden. Maar helaas werkt het vaak niet zo. En wat voor reden hebben we om te denken dat het bij Jozef anders zou zijn als bij ons.

Toch is het gedrag van Jozef opmerkelijk als hij op een dag oog in oog komt te staan met zijn broers. Niets in zijn gedrag wijst erop dat hij zijn machtige positie wil gaan gebruiken om nu een wraak te nemen op die rotbroers die hem zoveel verdriet hebben aangedaan. Al maakt hij het zo niet makkelijk. Maar dat komt niet uit wraakzucht voort, maar uit wat anders. Want wat Jozef vooral wil weten is hoe zijn broers nu in het leven staan. Hebben ze wat geleerd van wat ze hem hebben aangedaan? Zijn ze eerlijker geworden? Hebben ze nu meer hart voor hun vader? Of zijn ze nog altijd even oneerlijk en hard.

En daarom gaat Jozef ze op de proef stellen. Daarom legt hij het geld weer boven in de zaken. Om te weten hoe ze daar mee omgaan als ze voor de tweede keer zullen komen. Daarom zegt hij ook tegen ze dat ze alleen maar terug mogen komen als ze hun jongste broer meenemen. Want daarmee wil hij ze vooral op de proef stellen. En die proef komt ook. Want als ze na de tweede keer bij Jozef geweest zijn en teruggaan naar huis laat hij zijn beker in de zak van Benjamin stoppen. Zodat hij een reden heeft om Benjamin te doden. Dan zal blijken wat ze over hebben voor Benjamin en hun vader.

En wat moet Jozef in zijn hart geroerd zijn geweest toen zijn soldaten niet alleen Benjamin terug brachten maar al de broers waren meegekomen om Benjamin te redden. En wat moeten de woorden van Juda als muziek in zijn oren hebben geklonken toen Juda in Benjamins plaats de straf wilde dragen. Zijn broers waren veranderd en nu kon hij ze ook vergeven.

Ja, nu kan hij alle spanning die hij in al die jaren heeft opgebouwd de vrije loop laten. Nadat hij alleen is met zijn broers breekt hij in luid gehuil uit en maakt zich aan zijn broers bekend. En hij vraagt ze of zijn vader nog leeft. Hij had dat eerder ook al gevraagd, maar nu kan hij het vragen als kind van deze vader, als broer aan zijn broers.

Maar de broers deinzen terug voor Jozef. Want wat zal hij met hen doen? Nadat zij hem zo groot onrecht hebben aangedaan. Want Jozef heeft hen in zijn macht als onderkoning van Egypte. Maar bij Jozef is er geen haat tegen zijn broers. Is dat niet prachtig broeders

en zusters, jongens en meisjes, dat Jozef haat wraak wil nemen op zijn broers, maar wil dat ze dichterbij komen. Hij wil broer onder zijn broers zijn. Want hij heeft gezien dat ze veranderd zijn. Daarom kan hij ze hun zonden vergeven.

Want toont Jozef ons hier wat vergeven is broeders en zusters, jongens en meisjes. Zijn broers hoeven niet door het stof te kruipen voordat ze vergeving ontvangen. Jozef wil ze graag vergeven. Ook laat Jozef ons zien wat onze grootste zorg moet zijn als iemand tegen ons zondigt. Niet in de eerste plaats het onrecht dat wij lijden, maar hoe de zondaar tegenover de Here staat. Jozef laat ons zien wat het bedenkt om je vijanden lief te hebben. Namelijk dat je niet wil dat je vijand verloren gaat, maar dat hij leeft. Leeft voor en met God. En als God met hem of haar kan leven, wie zijn wij dan om die ander buiten ons leven te houden? Natuurlijk kan dat soms heel moeilijk zijn. Wij kennen de harten niet zoals God. Maar toch als we meer zo met elkaar zouden leven, wat zou het leven dan rijker en fijner worden. Wat zouden allerlei relaties weer hersteld kunnen worden. Als wij maar willen vergeven, dan kan er een heleboel.

Is dat mogelijk? Ook als ons groot onrecht is aangedaan? Zeker, we zien het aan Jozef, die net als wij een mens met tekortkomingen en zonden was en toch zijn broers vergat. En bovendien als Jozef het kon, dan moeten wij het nog veel meer kunnen. Want wij kennen iemand die nog veel groter is dan Jozef. Ja, bij wie Jozef volkomen in het niet valt. Iemand die nog veel meer onrecht heeft moeten dragen van mensen, maar die desondanks aan God vroeg om het hun niet toe te rekenen, omdat ze niet wisten wat ze deden. Wie is dat, jongens en meisjes? Wie heeft er nog veel meer moeten lijden en is toch niet boos geworden? Terwijl hij nog machtiger was dan Jozef? Het is de Here Jezus. Hij heeft zoveel moeten lijden door onze mensenhanden en toch is Hij niet langer boos op ons, maar ziet ons in liefde aan. En als we echt bij Hem willen horen dan moeten we doen zoals Hij: vergeven wie ons verdriet hebben gedaan. Zoals Jozef dat ook deed als gelovig kind van God in de Here Jezus. Dat in de eerste plaats.

Maar dat is niet het enige waarin Jozef zijn geloof in de Here liet zien. **Hij liet ook zien dat hij gelooft in de leiding van de Here.** In de dagen dat het Jozef nog niet zo goed ging. Toen hij slaaf was of nog erger toen hij in de gevangenis zat, zal Jozef zich waarschijnlijk best wel eens afgevraagd hebben waarom hem dit allemaal moest overkomen. Natuurlijk had hij wel zijn fouten. Hij had niet steeds moeten klikken. Maar aan de andere kant kon hij er toch niets aan doen dat zijn vader zo gek op hem was. Maar waarom moest

hij dan toch slaaf zijn en in de gevangenis zitten. Was hij zo slecht? Of had God hem vergeten? Waarom moest hij zo lijden? Zulke vragen zullen best wel eens in zijn hart geweest zijn. Maar hij heeft toen geen antwoord gekregen. Want wie had toen kunnen denken dat hij ooit nog eens de op één na machtigste man van Egypte zou worden om zijn familie te kunnen redden van de honger? Jozef niet. Zijn broers niet. Zijn vader niet. Potifar en zijn vrouw niet. De bakker en de schenker niet. Maar God wel.

God wist dat hij een grote hongersnood in vele landen zou gaan brengen, waarbij velen zouden sterven. Maar tegelijk dacht God ook aan de belofte die Hij aan Adam en Eva in het paradijs, aan Abraham in Ur had gedaan. Dat Hij een uit hun nageslacht een Verlosser zou geven. Maar wat zou daarvan terechtkomen als Hij Abrams kleinzoon Jakob en zijn kinderen zou laten sterven van de honger? Dan zou de aarde en de mensen voorgoed verloren zijn. Daarom heeft Hij dit allemaal laten gebeuren. Hij heeft van de zonden van Jakob, Jozef, zijn broers, Potifars vrouw gebruik gemaakt om de komst van zijn Zoon veilig te stellen. Zo machtig is God. Dat Hij van zonden, van daden die bedoeld zijn om het leven kapot te maken en af te breken. Dat Hij deze daden kan omsmeden om zijn volk te redden. En Jozef ziet dat ook in. Daarom zegt hij tegen zijn broers: Maar weest niet verdrietig en ziet er niet zo ontsteld uit, omdat u mij hierheen verkocht hebt, want om u in het leven te behouden heeft God mij voor u uit gezonden. Want reeds twee jaren is er hongersnood geweest in dit land en er komen nog vijf jaren, waarin niet geploegd of geoogst zal worden. Daarom heeft God mij voor u uit gezonden om u een voortbestaan te verzekeren op aarde, en om voor u een groot aantal geredden in het leven te behouden. Dus bent u het niet, die mij hierheen gezonden hebt, maar God; Hij heeft mij gesteld tot Farao's vader en heer over geheel zijn huis en tot heerser in het gehele land Egypte.

Jozef ziet zijn leven dus niet op zichzelf. Jozef ziet zijn leven ook niet als iets voor zichzelf. Hij ziet zijn leven in dienst staan van het voortbestaan van de familie waar hij deel van uitmaakt. In zijn lijden is de familie gered. Maar ongetwijfeld heeft hij daarbij ook gedaan aan de belofte die op zijn familie rust. De belofte van God dat uit zijn nageslacht of uit dat van een van zijn broers de Messias zou komen. Hij die zal sterven voor de zonden van Jozef, zijn vader en zijn broers. Ja voor de zonden van alle mensen. Jozefs lijden was daarvoor nodig.

En jongens en meisjes, dat wij hier vandaag in de kerk zitten en mogen geloven dat de Here ons onze zonden vergeeft. Dat danken we mede aan het feit dat God de zonden van

Jakob, Jozef, de broers en de vrouw van Potifar heeft gebruikt om Jozef tot onderkoning van Egypte te maken, waardoor Jakob en zijn zonen niet van de honger hoefden te sterven.

Jozef geloofde zo te hebben mogen bijdragen aan de toekomst van de kerk. En broeders en zusters, jongens en meisjes, zoals God in de dagen van Jozef werkte, zo werkt Hij nog altijd. Ook nu schakelt Hij zondige mensen in om verder te bouwen aan zijn Koninkrijk. Daarvoor leven we. Niet om veel bezit te krijgen, niet om zo lui mogelijk te leven, maar om met ons verstand, onze kracht mee te werken aan de terugkomst van de grote Koning Jezus Christus, die ons mee zal nemen naar het nieuwe Jeruzalem.

Amen